

УДК 657.631

Садовська І.Б.

*кандидат економічних наук, професор,
завідувач кафедри обліку і аудиту**Луцького національного технічного університету*

Нагірська К.Є.

*кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри обліку і аудиту**Луцького національного технічного університету*

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ

EVALUATION CRITERIA FOR MANAGEMENT REPORTING QUALITY

АНОТАЦІЯ

Обґрунтовано критерії оцінки якості управлінської звітності, її адаптації до вимог сучасної системи локального менеджменту з урахуванням викликів глобалізованої інформаційної економіки. Представлено класичні підходи зарубіжних і вітчизняних вчених до визначення якісних характеристик управлінської звітності. Визначено основні показники корисності управлінської звітності: доречність, зрозумілість, об'єктивність і своєчасність.

Ключові слова: якість, оцінка якості, облікова інформація, управлінська звітність.

АННОТАЦИЯ

Обоснованы критерии оценки качества управленческой отчетности, ее адаптации к требованиям современной системы локального менеджмента с учетом вызовов глобализированной информационной экономики. Представлены классические подходы зарубежных и отечественных ученых к определению качественных характеристик управленческой отчетности. Определены основные показатели полезности управленческой отчетности: уместность, понятность, объективность и своевременность.

Ключевые слова: качество, оценка качества, учетная информация, управленческая отчетность.

ANNOTATION

Criteria for evaluating the quality of management reporting and its adaptation to the modern system of local management, taking into account the challenges of the globalized information economy are grounded. Classical approaches of foreign and domestic scientists to determine the quality characteristics of management accounting are presented. The main indicators of utility of management reporting: relevance, clarity, objectivity and timeliness are determined.

Keywords: quality, quality assessment, accounting information, management reporting.

Постановка проблеми. В умовах глобалізаційної економіки зростає вплив інформаційного простору на функціонування господарських об'єктів, в результаті чого посилюється залежність локального менеджменту від якості облікової інформації. Інформаційне забезпечення, створення і використання інформаційних каналів, оперативне формування і передача в потрібний час і потрібного обсягу управлінської звітності – необхідний компонент системи сучасного менеджменту. Підвищення якості управлінської звітності найважливіша умова підвищення ефективності вироблюваних, прийнятих і реалізованих управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковому середовищі все більше з'являється публікацій, в яких головний акцент стосується

якості [1; 3; 9]. Причому якість є характерною ознакою для всіх ключових сфер сучасної інформаційної економіки. Питаннями забезпечення якості облікової інформації та звітності, як продукту бухгалтерського обліку, займалися такі вчені, як Р.Ф. Бруханський [1], А.В. Глушченко [4], О.В. Гончар [5], О.О. Гончаренко [6], Л.В. Гуцаленко [8], В.М. Жук [10; 11], Г.Г. Кірейцев [13], С.А. Кузнецова [15], М.А. Проданчук [18], М.С. Пушкар [19] та інші. Окремі аспекти якості управлінської звітності представлені в наукових працях М.Я. Дем'яненка [21], К.Є. Нагірської [21], Н.В. Тлущкевич [25], Л.Ф. Шиловой [27].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Процес господарської діяльності і ухвалення рішень залежить від якості управлінської звітності, яка не завжди задовольняє потреби менеджменту. Надмірна насиченість управлінської звітності обліково-аналітичною інформацією, використання надто складних методик розрахунків, заангажованість нефінансовими даними не завжди призводить до ефективності ухвалення управлінських рішень. Сьогодні недостатньо досліджено питання щодо визначення критеріїв оцінки якості формування, передачі, інтерпретації і збереження управлінської звітності.

Мета статті. Дослідити питання обґрунтування критеріїв оцінки якості управлінської звітності, її адаптації до вимог сучасної системи локального менеджменту з урахуванням викликів глобалізованої інформаційної економіки.

Виклад основного матеріалу. У Великому українському тлумачному словнику якість має декілька визначень, зокрема: 1) внутрішня значеність предмета, яка становить специфіку, що відрізняє його від усіх інших; 2) ступінь вартості, цінності, придатності чого-небудь для його використання за призначенням; 3) та чи інша характерна ознака, властивість, риса кого-, чого-небудь; 4) сукупність характеристик продукції або послуг щодо її здатності задовольнити встановлені та передбачені норми [2, с. 1655].

Якість, як філософське поняття, серед 10-ти категорій логіки вперше інтуїтивно сформулю-

вав Арістотель, розглядаючи якість як видову відмінність сутності. Як одна з категорій логіки, якість – це побічна обставина, за допомогою якої річ є якогось типу чи виду; побічна обставина, що вказує, якою є річ (її змістовні якості та форми) і як річ діє (її здатності та навички); побічна обставина, котра є зовнішньою оцінюючою формою. Арістотель проводив розходження між якостями і властивостями, підкреслюючи цілісний характер властивостей, якими володіє річ.

Чинниками негативного впливу на розвиток економічних процесів залишаються невирішеність питання щодо регулювання внутрішнього ринку, процесу ціноутворення і якості [3, с. 5]. Класик теорії бухгалтерського обліку Г.Г. Кірейцев [13, с. 85] стверджує про взаємозалежність якості управлінської звітності та рівня невирішеності питань в процесі ухвалення управлінських рішень.

Управлінська звітність призначена для вирішення таких основних завдань:

- забезпечення управлінського персоналу підприємства інформацією про те, якими будуть консолідовані результати бізнесу (включаючи безліч юридичних осіб і структурних підрозділів);

- відображення результатів роботи окремих напрямів (ними можуть бути види діяльності, групи товарів або інші елементи залежно від специфіки бізнесу) незалежно від того, як ці напрямки розподілені між юридичними особами, що входять у бізнес;

- відображення результатів роботи структурних підрозділів, якими можуть бути відділи, цехи, юридичні особи;

- здійснення контролю за витратами шляхом їх обліку по видах, сферах відповідальності і центрах витрат;

- нагромадження статистики про доходи і витрати підприємства у визначеному розрізі та виявлення загальних тенденцій;

- здійснення планування і контролю виконання бюджету як окремими центрами витрат, так і бізнесом загалом, включаючи сукупність юридичних осіб;

- ведення оперативного обліку розрахунків з окремими контрагентами, взаєморозрахунків між власними юридичними особами.

Підвищення якості управлінської звітності позитивно впливає на процеси:

- визначення стратегії та бізнес-планування майбутньої діяльності підприємства;

- контролювання її поточної діяльності;

- оптимізації використання ресурсного потенціалу;

- моніторингу ефективності діяльності;

- зниження рівня суб'єктивності в процесі ухвалення рішень.

Якість управлінської звітності визначається відповідно до потреб та вимог користувачів на основі низки критеріїв, кожен з яких відображає окремий її аспект. Якісні характеристики управлінської звітності мають пряму залеж-

ність від інформації про господарські операції підприємства, яку забезпечує система прийомів бухгалтерського обліку: документація, інвентаризація, оцінка, калькуляція, система рахунків, подвійний запис, баланс, звітність.

У зв'язку з тим, що інформацію управлінської звітності не завжди можна характеризувати як абсолютно точну, виникає проблема її тлумачення і правильного використання. Тому використовується низка якісних характеристик управлінської звітності, які є критеріями для її оцінки.

Класичні підходи до визначення якісних характеристик обліку і звітності представлені зарубіжними науковцями [7; 12; 26] (табл. 1).

Таблиця 1
Класичні підходи до визначення якісних характеристик обліку і звітності

Автор	Зміст класичного визначення якісних характеристик обліку і звітності
Е.С. Хендріксен, М.Ф. Ван Бреда [26]	«... атрибути облікової інформації, які мають тенденцію підвищувати свою користь»
Х. Ван Грюнінг, М. Коен [7]	«... це ті ознаки, які роблять інформацію, представлену у фінансовій звітності, корисною для користувача»
Т.В. Зирянова, С.І. Колесников [12]	«... це ті критерії, за допомогою яких уніфікується і полегшується процес тлумачення і правильного використання фінансової та управлінської інформації»

Якість облікового продукту – це сукупність критеріїв, що здатні відповідати комплексу вимог споживачів, з метою забезпечення ефективних управлінських рішень та розвитку бізнесу підприємства [18, с. 45].

У міжнародних стандартах фінансової звітності вимоги до якості її показників сформульовані в розділі «Принципи підготовки та складання фінансової звітності», де передбачено дотримання основних вимог до якості інформації, які визначають загальний підхід до підготовки та надання фінансових звітів.

Інформація, що міститься в бухгалтерській управлінській звітності, повинна відповідати двом основним показникам користності:

- 1) бути зрозумілою (доступною) наявним і потенційним користувачам;

- 2) давати уявлення наявним і потенційним користувачам про суми, час і ризики, пов'язані з очікуваними результатами.

При формуванні управлінських і фінансових звітів є певні відмінності у встановленні критеріїв оцінки якості. Це обумовлено різними запитамі користувачів, цінністю рішень та можливими ризиками внаслідок навмисного спотворення чи не обґрунтованого вибору методики обчислення звітних показників. Якісні характеристики управлінської та фінансової

звітності та визначення рівня їх вагомості для прийняття управлінських рішень представлено в таблиці 2.

Якісна характеристика доречності (значимості) притаманна управлінській і фінансовій звітності. Інформація звітності є доречною або відноситься до справи, якщо вона впливає на економічні рішення користувачів і допомагає їм оцінювати минулі, справжні або майбутні події, підтверджувати або виправляти минулі оцінки. Інформація може вплинути на ухвалення рішень, якщо вона має прогностичну цінність і заснована на зворотному зв'язку. Прогнозна цінність інформації визначає її корисність при складанні планів. Зворотній зв'язок передбачає, що інформація містить відомості про те, наскільки вірними виявилися попередні очікування.

Достовірність (правдиве подання) – якість управлінської та фінансової звітності, що забезпечує впевненість у розумності її припущень щодо помилок і тенденційності, а також істинності намірів представити всі явища і факти в неспотвореному вигляді. Водночас з доречністю розглядається питання надійності, тобто наскільки ми маємо надію на позитивний розвиток подій у майбутніх періодах під впливом зовнішнього середовища чи компетентності менеджерів, відповідальних за прийняті ними рішення.

Відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності, щоб бути достовірною, інформація повинна задовольняти низка якісних характеристик: правдиве уявлення (істинність); переважання сутності над формою; нейтральність; обачність (консерватизм); повноту.

У загальному значенні істинність відображення – це відповідність між показником або описом і реальним явищем, яке воно прагне відобразити. правдиве уявлення в загальному вигляді можна визначити як відповідність або узгодженість між фактом господарської діяльності або подією, з одного боку, і його кваліфікацією і оцінкою в бухгалтерській звітності, з іншого боку.

Вимога пріоритету економічного змісту перед формою означає, що звітність повинна правдиво представляти операції та інші події, враховувати їх відповідно до сутності та економічної реальності. Порушення вимоги пріоритету економічного змісту перед формою призводить до спотворення показників звітності.

Нейтральність – це відсутність упередженості, спрямованої на досягнення заздалегідь визначеного результату або спонукання обрати певний спосіб поведінки. Звітність не буде нейтральною, якщо самим підбором або представленням інформації вона впливає на ухвалення рішення або формування професійного судження з метою досягнення запланованого результату. Необхідність нейтральності управлінської звітності впливає з її мети задоволення потреб необмеженого кола користувачів, які ухвалюють управлінські рішення. Недопустимим є формування управлінської звітності в інтересах якої-небудь однієї сторони або групи осіб перед іншими. Абсолютна нейтральність можлива тільки теоретично. На практиці управлінська звітність часто є упередженою, як правило, націленою на заздалегідь окреслене рішення та оцінку користувачів з метою досягнення визна-

Таблиця 2

Якісні характеристики управлінської та фінансової звітності

Якісні характеристики управлінської звітності	Управлінська звітність	Фінансова звітність за МСФЗ	Фінансова звітність за НСБО	Рівень вагомості для прийняття рішень
Доречність (значимість)	+	+	+	високий
Достовірність (правдиве подання)	+	+	+	високий
Повнота	+	-	-	середній
Зрозумілість	+	+	+	високий
Зіставність	+	+	+	середній
Можливість перевірки	+	+	-	високий
Своєчасність	+	+	-	високий
Істинність	+	-	-	середній
Нейтральність	+	-	-	високий
Пріоритет економічного змісту	+	-	-	середній
Доступність	+	-	-	середній
Вартість (баланс між вигодами і витратами)	+	-	-	середній
Відносна точність	+	-	-	середній
Однозначність	+	-	-	середній
Актуальність	+	-	-	високий
Гнучкість	+	-	-	високий
Системність	+	-	-	низький
Дієвість	+	-	-	високий
Порядок показників	+	-	-	середній
Відповідність	+	-	-	високий

чених результатів або наслідків. Відтак встановлюється залежність якості управлінської звітності від рівня суб'єктивізму бухгалтерського персоналу. Тобто, основним критерієм оцінки якості звітності є оцінка рівня дотримання етичних та культурних принципів відповідальними особами за її формування.

Повнота припускає, що управлінська звітність повинна містити максимум того, що необхідно знати зацікавленим особам, і охоплювати всі необхідні коментарі, щоб не дезорієнтувати того, хто буде нею користуватися. Пропуск важливого фінансового чи не фінансового показника може зробити інформацію помилковою або дезорієнтуючою, а, отже, ненадійною і недосконалою з погляду її доречності.

Виконання вимоги повноти є одним з парадоксів, оскільки, це практично нездійсненно: безглуздо прагнути до вичерпного набору показників управлінської звітності, задовольняючи інтереси реальних і потенційних її користувачів. Крім того, надлишок інформації, тобто зайва її деталізація в бухгалтерській звітності, може зробити її малозрозумілою, утруднити процес аналізу основних ідей і ускладнити інтерпретацію. Практично не може бути й мови про вичерпно повне представлення інформації у звітності, можна лише вимагати достатньої або розумної повноти звітних даних. Світова практика підтвердження якості та корисності даних управлінської звітності пішла не шляхом досягнення необмеженої повноти звітних показників, а шляхом розкриття статей, які є суттєвими.

Суттєвість – ступінь важливості різних допущень або похибок облікової інформації, яка з урахуванням навколишнього середовища робить можливим вплив цих допущень або похибок на висновки і судження під час прийняття управлінських рішень. Суттєвість вказує на відносну важливість тієї чи іншої події. Показник звітності вважається суттєвим, якщо його пропуск або спотворення можуть вплинути на економічне рішення користувачів. Суттєвість, швидше, показує поріг або точку відліку і не є основною якісною характеристикою, якою повинна володіти управлінська звітність для того, щоб бути корисною. Суттєвість означає, що необхідно знехтувати незначними обставинами, але в той же час відобразити управлінській звітності всі суттєві обставини. Поділ операцій на суттєві і несуттєві є суб'єктивним, а значить предметом професійного судження бухгалтера. Відтак принцип суттєвості має два аспекти: нехтування незначними і маловажливими подіями; відпрацювання всіх важливих подій.

Важливим атрибутом якості інформації, що подається в управлінській звітності, є її доступність для розуміння користувачем, який має достатні знання в сфері ділової та економічної діяльності, бухгалтерського обліку та бажання безперервно навчатись для постійного відчуття змін швидкоплинних економічних процесів. До-

ступність – якість управлінської звітності, що дає можливість користувачам зрозуміти її значення, здійснювати інтерпретацію показників у доступній для сприйняття формі. Зрозумілість або «прозорість» передбачає її безумовно однакове розуміння виконавцями і користувачами. Проте користувачі повинні мати достатній для розуміння рівень знань в галузі економіки, ведення бізнесу та бухгалтерського управлінського обліку.

Своєчасність інформації є іншим фактором, здатним обмежити доречність і надійність управлінської звітності. Своєчасність – надходження управлінської звітності до користувача в потрібний час, тобто, не сприяє затримці в прийнятті адекватних управлінських рішень. Надмірне прострочення подання управлінської звітності зацікавленим користувачам може призвести до втрати її доречності. Щоб забезпечити своєчасність інформації, часто буває необхідним представити її до того, як будуть відомі всі аспекти господарської діяльності, водночас зменшуючи її надійність. В такому разі спостерігається постійний пошук дотримання рівноваги між своєчасністю і надійністю. На жаль, готової формули для вирішення такого завдання в практиці не існує. Важливим в такій ситуації є висока професійна підготовка осіб, які формують управлінські звіти, їх компетентність та інтелектуальний потенціал.

Управлінська звітність повинна бути порівнянною в часі і в площині господарської діяльності. Порівнянність означає надходження такої інформації, яка дозволяє особі, що ухвалює рішення, виявити подібності, відмінності та тенденції. Це дозволяє простежити тенденції поточного і стратегічного розвитку і результати діяльності. Порівнянність звітних показників забезпечує облікова політика. Вимір і відображення результатів діяльності від аналогічних операцій та інших подій повинні здійснюватися за методологією, єдиною для підприємства і галузі.

Порядок показників управлінської звітності – це кількість передавальних ланок між першоджерелом і кінцевим користувачем.

Обмеженнями доречності й надійності управлінської звітності є вартість її формування, тобто баланс між вигодами і витратами. На практиці це означає, що витрати на ведення управлінського обліку і складання звітності повинні знаходитися на якомусь розумному рівні, що забезпечує дотримання висунутих до неї якісних характеристик.

Оцінка вигод і витрат – питання відносне і суб'єктивне. Більше того, витрати зовсім не обов'язково лягають на тих користувачів, які отримують вигоди; а вигодами можуть скористатися не тільки ті користувачі, для яких звітність була складена.

Варто зупинитись ще на двох протилежних обмеженнях: «балансом між вигодами і витратами» і «балансом між якісними характе-

тиками». Ієрархія якісних характеристик не означає їх ранжування. Якщо управлінська звітність повинна бути корисною, всі ці характеристики повинні бути притаманними хоча б на оптимальному рівні. За певних обставин в окремі моменти на практиці можливий конфлікт між якісними характеристиками окремих показників управлінських звітів, який вирішується ухваленням компромісного рішення між виконавцями і користувачами. Для користувача інформація управлінської звітності тим якісніша (тобто тим корисніша), чим більшою мірою вона наближає рішення завдання. У цьому разі акцент повинен бути зроблений не тільки на корисності управлінської звітності, але і на її можливості використання в економічному аналізі, прогнозуванні, бюджетуванні, для прийняття ефективних управлінських рішень.

Показники якості управлінської звітності повинні забезпечувати: підвищення якості обліково-аналітичної інформації та відповідність вимогам користувачів; відповідність якості управлінської звітності досягненням зарубіжного досвіду; урахування сучасних досягнень облікової науки та основних напрямів сталого розвитку інформаційної глобалізованої економіки.

Для оцінки якості управлінської звітності використовується система показників, які групуються на узагальнюючі, комплексні та одиничні. Узагальнюючі показники характеризують загальний рівень якості: обсяг і частку прогресивних показників у загальній сукупності, економічний ефект і додаткові витрати, пов'язані з поліпшенням якості. Комплексні показники характеризують кілька властивостей управлінської звітності, включаючи витрати, що пов'язані з розробкою її форм, методики формування показників, представлення, інтерпретації. Одиничні показники якості управлінської звітності характеризують одну із її властивостей.

Якість управлінської звітності забезпечується якістю процесу її формування, передачі і контролю (рис. 1). Процес проектування форм, підготовки вихідних даних, розрахункових показників і заповнення реквізитів управлінської звітності, контроль за її якістю має складну багатокомпонентну структуру. До основних структурних елементів формування управлінської звітності відносяться: основні і допоміжні облікові процеси, нормативно-правове забезпечення, організаційне забезпечення, вхідна і результуюча облікова інформація, кадровий потенціал, інформаційна система, необхідні комунікаційні зв'язки. Відповідно, кожен структурний елемент має перевірятись на оцінку якості за встановленими критеріями.

Якісні характеристики управлінської звітності зумовлюють корисність їх даних для користувачів. У кожному конкретному випадку критерії оцінки якісних характеристик управлінської звітності стають більш важливими. Наприклад,

Рис. 1. Система забезпечення якості управлінської звітності

дотримання принципу доречності може прийти в суперечність з принципом достовірності або принципам обачності. У знаходженні оптимального поєднання всіх характеристик і виявляється професіоналізм бухгалтера. Загалом, мета полягає в тому, щоб досягти відповідного співвідношення між якісними характеристиками для виконання основного призначення управлінської звітності. Відносна важливість характеристик у різних випадках – це справа професійного судження облікового персоналу і локального менеджменту кожного окремого підприємства.

Висновки. Якісні характеристики є атрибутами, що роблять подану в управлінській звітності інформацію корисною для користувачів. Відтак практична цінність управлінської звітності як обліково-аналітичної інформації реалізується через критерій корисності, придатності інформації для прийняття ефективних рішень. Управлінська звітність повинна припускати можливість проведення подальшого аналізу з мінімальними витратами часу, що є ознакою аналітичності, робити висновки і приймати на їх основі економічно обґрунтовані управлінські рішення.

В умовах ринкової економіки баланс між вигодами і витратами стає одним з найбільш дієвих обмежень якісних характеристик управлінської звітності.

При розробленні методології забезпечення якості управлінської звітності необхідно дотримуватись принципу відображення, який полягає у перенесенні якості процесу на якість результату. В основу дослідження було покладено класичний підхід щодо оцінки якості управлінської звітності: якість системи оперативного, поточного і стратегічного обліку; якість процесу відображення господарських операцій в обліку; якість результату формування управлінської звітності. Подальші дослідження, щодо структурних компонентів якості управлінської звітності доцільно проводити в напрямі розробки методики визначення їх показників через систему прийомів управлінського обліку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бруханський Р.Ф. Облікова інформація у забезпеченні прийняття ефективних управлінських рішень стратегічного характеру / Р.Ф. Бруханський // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2012. – Вип. 8(34). – С. 267–270.
2. Бусел В.Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови / В.Т. Бусел. – Київ, Ірпінь : Перун, 2005. – 1728 с.
3. Вишневська О.М., Недова О.М., Сокірка Л.І. Глобалізаційні виклики у гарантуванні економічної безпеки держави / О.М. Вишневська, О.М. Недова, Л.І. Сокірка // Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки». – 2014. – Вип. № 1. – С. 5–10.
4. Глущенко А. В. Методологія внутрішньої стандартизації учета в агрохолдингах : дис. ... докт. економ. наук : 08.00.12 / А.В. Глущенко ; Саратовський державний соціально-економічний університет. – Саратов, 2008. – 391 с.
5. Гончар О.В. Забезпечення якості статистичної інформації: методологія та організація : монографія. / О.В. Гончар. – К. : ВПД «Формат». – 2011. – 372 с.
6. Гончаренко О.О. Оцінка якості фінансової звітності / О.О. Гончаренко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2013. – № 3(18). – С. 266–270.
7. Грюнінг Х. Ван, Коэн М. Международные стандарты финансовой отчетности: Практическое руководство / Х. Ван Грюнінг, М. Коэн. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Изд-во «Весь мир», 2004. – 336 с.
8. Гуцаленко Л.В. Поліпшення якості та прогнозованості облікової інформації для забезпечення прибутковості підприємства. / Л.В. Гуцаленко // Міжнародний науково-виробничий журнал «Економіка АПК». – 2010. – № 7. – С. 67–71.
9. Данік Н.В. Бізнес-планування як інструмент здійснення фінансового менеджменту в сучасних умовах розвитку України / Н.В. Данік // Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки». – 2014. – Вип. № 1. – С. 52–56.
10. Жук В.Н. Основы институциональной теории бухгалтерского учета: монография / В.Н. Жук. – К. : Аграрная наука, 2013. – 408 с.
11. Жук В.М. Бухгалтерський облік: шляхи вирішення проблем практики і науки : монографія / В.М. Жук. – К. : ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2012. – 454 с.
12. Зырянова Т.В., Колесников С.И. Качественные характеристики бухгалтерской (финансовой и управленческой) информации в бюджетных учреждениях / Т.В. Зырянова, С.И. Колесников // Бухгалтерский учет в бюджетных и некоммерческих организациях. – 2008. – № 11.
13. Кірейцев Г.Г. Обліково-аналітична система сільськогосподарського підприємства в умовах антикризового управління / Г.Г. Кірейцев, В.А. Нехай // Облік і фінанси АПК. – 2009. – № 3. – С. 85–86.
14. Корнева Н.О. Прогнозування фінансової звітності в умовах фінансово-економічної кризи / Н.О. Корнева // Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки». – 2014. – Вип. № 1. – С. 56–60.
15. Кузнєцова С.А. Концепція облікової інформації для управління // Економіка і регіон. – 2007. – № 4. – С. 184–187.
16. Матюха М.М. Організаційні підходи до формування управлінської звітності / М.М. Матюха // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012 – № 9. – С. 14–20.
17. Поплаухина Т. Д. Методические основы формирования учетно-аналитической информации и ее качественное развитие : дисс. ... канд. экономии. наук : 08.00.12 / Т.Д. Поплаухина ; Марийск. гос. техн. ун-т. – Казань, 2009. – 180 с.
18. Проданчук М. А. Продукт бухгалтерського обліку у системі прийняття управлінських рішень / М. А. Проданчук // Ефективна економіка. – 2014. – № 7. – С. 38–46.
19. Пушкар М.С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів): монографія / М.С. Пушкар – Тернопіль : Карт-бланк. – 2006. – С. 86.
20. Садовська І.Б. Проблема відносності облікової інформації та напрями її вирішення / І.Б. Садовська // Облік і фінанси АПК. – № 2. – 2012. – С. 69–73.
21. Садовська І.Б. Управлінська звітність сільськогосподарської діяльності: теорія, методика, практика : монографія / М.Я. Дем'яненко, І.Б. Садовська, К.Є. Нагірська. – Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2012. – 332 с.
22. Садовська І.Б. Вимоги до формування управлінської звітності сільськогосподарських підприємств / І.Б. Садовська // Збірник наукових праць Вінницького державного аграрного університету / Редколегія: Л.П. Серета (головний редактор) та інші. – Вінниця, 2008. – Вип. 36. – С. 281–285.
23. Системи управління якістю. Основні положення та словник: стандарт ДСТУ ISO 9000-2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.iso.dsmu.edu.ua/st19011.doc.
24. Соколова Е.С. Методологія оцінки якості учетної інформації : автореф. дис. ... докт. економ. наук : 08.00.12 / Е.С. Соколова ; Моск. гос. ун-т економіки, статистики і інформатики. – М., 2011. – 48 с.
25. Тлущкевич Н.В. Формування системи внутрішньої управлінської звітності в сільськогосподарських підприємствах / Н.В. Тлущкевич // Економіка АПК. – 2008. – № 9. – С. 82–88.
26. Хендриксен Э.С., Ван Бреда М.Ф. Теория бухгалтерского учета : пер. с англ. / Под ред. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 576 с.
27. Шилова Л.Ф. Методологія формування і інструментарій бухгалтерської звітності : автореф. дис. ... д.э.н. : 08.00.12 «Бухгалтерський учет и статистика» / Л.Ф. Шилова. – Йошкар-Ола, 2010. – 39 с.